

Rovers, B. 2006. Boekbespreking "H.B. Ferwerda, I.M.G.G. van Leiden, N.A.M. Arts & A.R. Hauber (2006) Halt: Het Alternatief? De effecten van Halt beschreven, Den Haag: Boom Juridische uitgevers / WODC (Onderzoek & Beleid, deel 244) in: Tijdschrift voor Veiligheid, Vol. 5/4, Pp. 74-76.

Boekbespreking

Ferwerda, H.B., Leiden, I.M.G.G. van, Arts, N.A.M. & Hauber, A.R. (2006). *Halt: Het Alternatief? De effecten van Halt beschreven..* Den Haag: Boom Juridische Uitgevers / WODC (Onderzoek & Beleid, deel 244).

Ben Rovers

(De auteur werkt als onderzoeker bij onderzoeksbureau BTVO en is daarnaast als lector Jeugd & Veiligheid verbonden aan Avans Hogeschool, beide te 's-Hertogenbosch)

Halt: de alternatieve afdoening van strafbare feiten

Sinds de jaren 80 bestaat de mogelijkheid om lichte strafbare feiten af te doen middels Halt. Sinds 1995 is deze afdoening onderdeel van het Nederlandse Jeugdstrafrecht. Halt is bedoeld voor 12- tot 18-jarige *first offenders* die een 'Halt-waardig' feit hebben gepleegd (aanvankelijk vooral graffiti en vandalisme, later ook andere lichte delicten, zoals bijvoorbeeld winkeldiefstal). Recentelijk worden ook jongeren toegelaten die één keer eerder een Halt-straf opgelegd kregen. De jongeren zijn niet verplicht deel te nemen aan Halt. Als ze echter weigeren, wordt strafrechtelijke vervolging gestart. Een voorwaarde voor deelname is dat de jongere bekent dat hij of zij de strafbare feiten heeft gepleegd.

Een belangrijk doel van deze afdoening is om jeugdige regelovertraders niet meteen met het justitiële circuit in aanraking te laten komen; door deelname aan Halt krijgen ze geen strafblad. Daarnaast is Halt gericht op het confronteren van de jongere met de gevolgen van zijn of haar gedrag en op het herstellen van de aangebrachte schade. De Halt-afdoening bestaat voor de jongere uit het voeren van één of meer gesprekken, het verrichten van werkzaamheden en/of het uitvoeren van een bepaalde opdracht (doorgaans buiten schooltijd). Halt-afdoeningen hebben in Nederland een

grote vlucht genomen: in 2005 werden meer dan 22.000 jongeren door de politie doorverwezen naar een Halt-bureau.

Het Ministerie van Justitie (WODC) gaf onderzoeksbureau Beke in Arnhem opdracht om de effectiviteit van deze afdoening te onderzoeken.

Het onderzoek

Het is niet de eerste keer dat in Nederland onderzoek wordt gedaan naar de effecten van Halt. Nieuw aan dit onderzoek is echter dat gebruik is gemaakt van een (quasi-) experimentele onderzoeksopzet. De onderzoekers zijn in staat geweest om twee vergelijkbare groepen te creëren van jongeren die door de politie zijn doorverwezen naar bureau Halt. Vervolgens is de helft van deze groep 'blootgesteld' aan de Halt-afdoening, terwijl de andere helft naar huis is gestuurd. Deze selectie vond plaats bij de intake op de deelnemende bureaus Halt. Daar werd de jongeren gevraagd mee te doen aan het onderzoek. Meedoen betekende voor hen dat ze ofwel naar huis mochten ofwel alsnog de Halt-afdoening opgelegd kregen. Niet meedoen betekende dat automatisch een Halt-afdoening zou volgen. 89% van de benaderde jongeren vond dit een offer *they couldn't refuse*. Van de 946 deelnemers werden 465 jongeren door de onderzoekers toegewezen aan de experimentele groep (Halt-afdoening ondergaan) en 481 aan de controlegroep ('naar huis').

Aan alle deelnemende jongeren én hun ouders is bij de intake op bureau Halt gevraagd een vragenlijst in te vullen (nulmeting). Deze bevraging is na een half jaar herhaald. Om de respons op deze tweede meting positief te beïnvloeden werden de jongeren in de controlegroep ('naar huis') verplicht om hieraan mee te doen op straffe van het alsnog moeten ondergaan van een Halt-straft. De jongeren in de experimentele groep werd een vergoeding van 15 euro in het vooruitzicht gesteld. Naast de jongeren en hun ouders, zijn ook de betrokken Haltmedewerkers ondervraagd. Ten slotte is een jaar na de intake van de jongeren bij de betreffende politieregio's nagegaan of sprake was van recidive. Prevalentie, frequentie en aard van de recidive is ook vastgesteld op basis van *self reports* door de jongeren (middels de twee vragenlijsten).

Behalve de effecten van Halt op recidive waren de onderzoekers ook geïnteresseerd in mogelijk andere attitude- en gedragseffecten.

De belangrijkste onderzoeksresultaten

Het onderzoek laat zien dat deelname aan Halt geen positief effect heeft op het terugdringen van recidive. Zo'n driekwart van alle deelnemende jongeren rapporteert een half jaar na de intake bij bureau Halt weer strafbare feiten. Na een jaar heeft bijna 30% van deze groep weer antecedenten bij de politie. Er kan in dit opzicht geen verschil worden geconstateerd tussen jongeren die de Halt-straf hebben ondergaan en jongeren die na de intake bij bureau Halt naar huis zijn gestuurd. Ook in de frequentie en in de aard van de recidive kunnen geen noemenswaardige verschillen tussen beide groepen worden vastgesteld. De enige opvallende bevinding in dit opzicht is dat in de experimentele groep de recidive van vernieling hoger ligt dan in de controlegroep, terwijl je het omgekeerde zou hopen/verwachten. Niettemin een robuust resultaat, want het verschil is in beide recidivemetingen (op basis van *self reports* en politiecijfers) aangetroffen.

De onderzoekers hebben ook gekeken of het ondergaan van de Halt-afdoening van invloed is op andere gedragingen dan recidive en op de attitudes van jongeren. De onderzoekers stellen vast dat bij de nameting sprake is van positieve gedragsveranderingen. Deze kunnen echter niet worden toegeschreven aan de Halt-afdoening.

De algemene conclusie moet dan ook luiden dat Halt-afdoeningen geen effect sorteren ten aanzien van recidive. Ook anderszins zijn geen attitude- en gedragseffecten vast te stellen bij de jongeren die de Halt-afdoening ondergaan.

De auteurs hebben geprobeerd het profiel te bepalen van jongeren voor wie Halt nog wel enig effect heeft. De 'ideale' Halt-jongere is een *first offender* die buiten de Randstad woont, sociaal gedrag vertoont, weinig relationele problemen heeft, veel vrije tijd doorbrengt onder toezicht van ouders en de consequenties van zijn of haar gedrag inziet. De boodschap van de auteurs is: wil Halt enig effect sorteren dan zal de afdoening zich tot deze groep moeten beperken. De kritische lezer moet echter constateren dat ook voor deze groep geldt dat het recidiveverminderende effect van Halt weliswaar statistisch significant is, maar verre van substantieel. Met andere woorden, ook bij deze jongeren zien we dat de Halt-afdoening nauwelijks bijdraagt aan recidivevermindering.

Bespreking van de resultaten

Het rapport dat onderzoeksbureau Beke in opdracht van het WODC heeft vervaardigd is van een hoge kwaliteit. Niet alleen door de unieke en brede onderzoeksopzet, maar ook door de gebruikte meetinstrumenten, de diepgaande analyse op het materiaal en het bewustzijn dat de onderzoekers tentoon spreiden ten aanzien van mogelijke *bias* veroorzakende factoren.

Het gebruik van een (quasi-)experimentele onderzoeksopzet lost weliswaar problemen op en is een stap vooruit in het vaststellen van effecten van justitiële interventies, maar tegelijkertijd creëert het ook nieuwe problemen, doordat -zoals hier duidelijk het geval is- het onderzoek gaat interfereren met de interventie. Dat sommige jongeren naar huis worden gestuurd, terwijl ze verwachten een straf te gaan krijgen, zal op enigerlei wijze invloed hebben op hun gedrag. Evenzo zal de stok achter de deur voor de jongeren in de controlegroep die de tweede vragenlijst niet invullen, ook van invloed zijn op hun gedrag. En welk effect heeft het in het vooruitzicht stellen van een beloning van 15 euro aan jongeren die een straf komen ‘ophalen’ bij bureau Halt? De effecten zijn moeilijk te schatten, maar duidelijk is wel dat het onderzoek hier deel is geworden van de interventie en dat behalve de effecten van de interventie ook de (ongemeten) effecten van het onderzoek een rol zullen spelen bij de uitkomsten.

Wat de opvallende resultaten van deze studie betreft: de auteurs stellen waarschijnlijk terecht vast dat niet zozeer de uitvoering van de Halt-straf van invloed is op het gedrag van jongeren, maar veeleer het aangehouden worden door de politie en de strafdreiging die hen vervolgens boven het hoofd hangt. Het is immers vooral de aanhouding door de politie die veel jongeren als ingrijpend ervaren, veel ingrijpender dan het uitvoeren van de Halt-straf. Bovendien, en die optie bespreken de auteurs niet, moeten we ook rekening houden met de mogelijkheid dat het concreet ondergaan van een Halt-straf bij sommige jongeren juist recidivebevorderend kan werken.

De vraag die de auteurs in de titel opwerpen wordt door hen niet expliciet beantwoord. Laat ik het voor hen doen: *Halt: Het Alternatief?* Dacht het niet. Maar dan is de volgende vraag natuurlijk: wat dan wel?